

ת"פ 14634/12/21 - מדינת ישראל ואח'... נגד משה מונטג, דניאל צרפתי, מרדכי ברקוביץ, מרדכי קניג, מ. קניג בניה בע"מ, מיכאל בן דוד, ר ואח'...

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 14634-12-21 מדינת ישראל נ' מונטג ואח'
נמרוד פלקס, שופט

המאשימה	מדינת ישראל
נגד	
הנאשמים	משה מונטג דניאל צרפתי מרדכי ברקוביץ מרדכי קניג מ. קניג בניה בע"מ מיכאל בן דוד רימוני דרך בע"מ מ.מ. השמש יזום בניה ואחזקות נדל"ן בע"מ אירית מרציאנו 0 לייב ולדמן 1 ברכת השמש בע"מ 2 מנחת יהודה בית שמש בע"מ 3 שלמה אייזנשטיין 4 אווה ולדמן 5 אליהו ברנד 6 טובר אחזקות בע"מ 7 מיכאל אוחיון 8 ש.מ. ניהול ואחזקות נדל"ן בע"מ 19. בנייני התמר בית שמש 20. ויואל משה ד'סטמאר בית שמש (בפירוק)

החלטה

1. בקשת המאשימה לשמיעת עדותו המוקדמת של הנאשם מס' 2, מר דניאל צרפתי (להלן - "צרפתי"), מי ששימש כמהנדס עיריית בית שמש במועדים הרלבנטיים להליך דין.
2. בקיצור נמרץ יוזכר, כי עניין ההליך העיקרי במספר רב של אישומים, לרבות עבירות שוחד, מרמה והפרת אמונים, זיוף בנסיבות מחמירות, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירות בהתאם לחוק התכנון והבניה, עבירות בהתאם לחוק מיסוי מקרקעין, עבירות בהתאם לפקודת מס הכנסה, רישום כוזב במסמכי תאגיד, עבירות בהתאם

לחוק איסור הלבנת הון, עבירות בהתאם לחוק מס ערך מוסף והונאת נושים. כתב האישום הוגש כנגד עשרים נאשמים, כאשר לכל אחד מהם יוחסו אי אלו עבירות מהעבירות המפורטות דלעיל.

3. לצרפתי יוחסו בכתב האישום, בין היתר, מספר עבירות של לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים ועבירות לפי חוק התכנון והבנייה.

4. כתב האישום הוגש לבית משפט זה בשלהי שנת 2021, ומספר חודשים לאחר הגשתו נכרת בין המאשימה לבין צרפתי הסדר טיעון, במסגרתו הודה צרפתי בכתב האישום, הוסכם שעונשו יעמדו על תשעה חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו בביצוע עבודות שירות, וכן קנס, מאסר על תנאי וחילוט נכסים.

5. בית משפט זה מצא לכבד את הסדר הטיעון, ולאחר קבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות (להלן - "הממונה"), ניתן גזר הדין בו נקבע, בין היתר, כי צרפתי יעבוד בבית חולים לשם ריצוי עבודות השירות שנגזרו עליו כאמור, החל מיום 14.9.22. יוער, כי בחוות דעת הממונה, אשר נערכה לאחר בדיקתו הרפואית של צרפתי ועיון במסמכים רפואיים (סעיף 3.1 לחוו"ד הממונה), נמצא צרפתי כשיר לביצוע עבודות השירות כאמור. עוד נכתב באותה חוות דעת, כי עבודות השירות יבוצעו משך חמישה ימים בשבוע, אך זאת תוך הגבלת המאמץ הפיזי הכרוך בהן, ללא עמידה ממושכת ועבודה בשמש, ללא הליכה ממושכת, ללא הרמת משאות כבדים, ותוך מתן גישה חופשית לשירותים (סעיף 3.2 לחוו"ד הממונה).

6. לשם השלמת הדברים יאמר, כי המאשימה נימקה את עמדתה העונשית המקלה כלפי צרפתי, במצבו הרפואי. מצב רפואי, אשר כעולה מחוות דעת רפואיות - שהוצגו הן למאשימה והן לבית המשפט - מוביל לכך שתוחלת חייו הצפויה אינה עולה על שלוש שנים, ואף עלולה להתקצר מאד בתנאי כליאה (חו"ד פרופ' קרסו מיום 23.2.22, חוו"ד ד"ר סריד מיום 15.3.22).

7. לאחר הדברים האלה ביקשה המאשימה, כי בית המשפט יורה על שמיעת עדותו המוקדמת של צרפתי. לטענת המאשימה עדות צרפתי חשובה לבירור אשמת מי מהנאשמים, וכן קיים יסוד סביר להניח, כי לא ניתן יהיה לגבותה במהלך המשפט. המאשימה עמדה בטיעוניה אף על האיוון הראוי אותו יש לערוך לטעמה בין החשש הממשי, כי לא ניתן יהיה לגבות את עדות צרפתי, ככל שזו לא תשמע כעדות מוקדמת, לבין החשש שהגנת הנאשמים תפגע, בעיקר מחמת אי יכולתם לחקור את צרפתי בחקירה נגדית יעילה ומועילה. התרופה אותה הציעה המאשימה לחשש בדבר יעילות החקירה הנגדית היא, שככל שאכן לא יתממש החשש כי צרפתי לא יהיה מסוגל להעיד במהלך המשפט, הרי, שניתן יהיה לזמנו למתן עדות נוספת, או להביא סוגיה זו בחשבון בעת שקילת משקל עדותו (סעיפים 121-122 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן - "החוק")).

8. חלק מהנאשמים הותירו את הסוגיה לשיקול דעת בית המשפט, חלקם לא טרחו להשיב, חלקם התנגדו לקונית, וחלקם הביעו התנגדות מפורשת ומפורטת, בין בכתב ובין בעל פה. לשם הקיצור אסתפק בלזי נימוקי ההתנגדות הנוגעים לשני רבדים: האחד, לטענת מי מהנאשמים עדות צרפתי כלל אינה חשובה; האחר, לא הונחה תשתית מספקת למלמדת על כך שקיים יסוד סביר להניח שאי אפשר יהיה לגבות את העדות במהלך המשפט.

9. חלק מהנאשמים הסבירו את אי חשיבות העדות אף בהתנהלות המאשימה, עת בחרה לכתחילה לצרף את צרפתי כאחד הנאשמים באותו כתב אישום עם יתר הנאשמים בהליך דנן. עת עשתה כן המאשימה הביעה למעשה דעתה, כי יש סיכוי סביר להרשעת הנאשמים מבלי שתשמע כלל עדות צרפתי (אשר אינו חייב להעיד בהליך בו הוא נאשם).

10. באשר לסוגיית היעדר היסוד הסביר, לכך שלא יהיה ניתן לגבות את עדות צרפתי במהלך המשפט פורט, בין היתר, כי אף כאן יש בהתנהלות המאשימה כדי ללמד על העדר חשש מעין זה. המאשימה הייתה מודעת זה מכבר למצבו הרפואי של צרפתי ומחלתו, לגביהם לא אכביר מילים ולו מחמת צנעת הפרט. חרף ידיעתה זו, שקטה המאשימה על שמריה ובחרה להגיש בקשתה נושא החלטתי זו, אך במחצית חודש אוגוסט 2022. כן תמכו מי מהנאשמים טענותיהם בחוות דעת רפואיות אודות צרפתי, אשר מהן נלמד - כך לשיטת מי מהנאשמים - כי מסקנות חוות הדעת שהובאו בפני בית המשפט, קודם לאישור הסדר הטיעון והרשעת צרפתי כאמור, אינן מבוססות דיין. על פי חוות הדעת אותן הציגו מי מהנאשמים, אין יסוד למסקנה, לפיה תוחלת חייו של צרפתי כה קצרה כנטען.

11. לשם השלמת דברים אלו יאמר, כי בטיעוניהם בכתב ובעל פה עמדו מי מהנאשמים על הפגיעה הניכרת העלולה להיגרם משמיעת עדותו המוקדמת של צרפתי - הן בזכויות הנאשמים והן בחקר האמת. זאת בראש ובראשונה מפאת אי יכולתם של באי כח הנאשמים להתכונן כדבעי לשמיעת עדותו, ובפרט לחקרו בחקירה נגדית אפקטיבית, ככל שתשמע עדותו לאלתר, או תוך זמן קצר.

דין

12. סעיף 117(א) לחוק קובע כהאי ליסנא: "הוגש כתב אישום לבית משפט, רשאי בית המשפט, לבקשת בעל דין, לגבות עדותו של אדם לאלתר, אם ראה שהעדות חשובה לבירור האשמה וכי יש יסוד סביר להניח שאי אפשר יהיה לגבותה במהלך המשפט או אם מצא שיש חשש שאמצעי לחץ, איום, הפחדה, כוח או הבטחת טובת הנאה יניאו את העד מלמסור עדות אמת במהלך המשפט".

מלשון החוק נלמד אפוא, כי לשם גביית עדות מוקדמת נדרשת התקיימות שני תנאים מצטברים: האחד, העדות חשובה לבירור האשמה; האחר, יש יסוד סביר להניח שאי אפשר יהיה לגבותה במהלך המשפט.

13. אין צורך להכביר מילים באשר לקושי הגלום בשמיעת עדות מוקדמת, קודם לתחילת המשפט, או סיום ההליכים המקדמיים, ובפרט הליכי גילוי הראיות. די בכך שנזכיר, כי לחקירה נגדית חשיבות רבה לבירור האמת. יכולתו של סניגור לערוך חקירה נגדית יעילה ומועילה מהווה כלי חשוב לשם בירור האמת, וכפועל יוצא מכך אף לשם הגנה על זכויות הנאשם. פשיטא, כי גילוי האמת אינו אך אינטרס הנאשם, אלא אף אינטרס הציבור בכללותו.

14. אכן צודקת המאשימה בטענתה, כי בידי בית המשפט לשקול את משקל העדות המוקדמת - ככל שזו תשמע ללא יכולת מלאה לקיים חקירה נגדית מועילה; וכן שבידי בית המשפט לשוב ולזמן עד שהעיד עדות מוקדמת, לשם שמיעת עדותו, או השלמת עדותו, במהלך המשפט. ברם, אפשרויות אלו אינן מאיינות את הקושי הקיים בהיעדר אפשרות לעריכת חקירה נגדית מועילה. כך לדוגמא קיים קושי מובנה בהערכת משקל עדות, על רקע היעדר חקירה

נגדית מועילה, שהרי תמיד מרחפת השאלה, מה היה משיב העד לשאלה אותה כלל לא נשאל.

15. בשים לב לדברים אלה יש לשקול בקשה לגביית עדות מוקדמת בזירות רבה. ראשית, יש לבחון, האם אכן נסיבות העניין מצדיקות גביית עדות מוקדמת; שנית, יש לבחון האם ניתן לגבות את העדות המוקדמת, באופן שיצמצם ככל הניתן את הפגיעה האפשרית בקיום חקירה נגדית מועילה. בחינה זו מן הראוי לערוך בהתאם לנסיבות כל מקרה ומקרה, עת יש לבחון בין היתר: את דחיפות גביית העדות - שמא יש לעשות כן לאלתר, או שמא ניתן להמתין זמן מה; את פרק הזמן שנדרש לבעל הדין העתיד לחקור בחקירה נגדית, לשם הכנת חקירתו. השוו: ע"פ 4345/08 **אולמרט נ' מדינת ישראל** (20.5.08).

16. בטרם אמשיך בדברי אציין, כי בדיון שהתקיים בפני אתמול הסכימו חלק מהנאשמים להצעתי, לפיה תשמע עדותו המוקדמת של צרפתי החל מראשית חודש ספטמבר 2023, עת העדות תשמע כמעט מיום ליום. המאשימה מצדה טענה, כי יש לשמוע את עדות צרפתי בתוך ששה חודשים, וככל שימצא בית המשפט להורות על שמיעתה בחודש ספטמבר 2023, כהצעתו, למצער יש להקדים את חקירתו הראשית של צרפתי לחודש יוני 2023 לערך.

17. בשים לב לכך שדומה שחלק מהנאשמים לא הסכימו להצעה זו, או למצער לא הביעו עמדה ברורה בעניין, מצאתי לנמק בקצרה את החלטתי המורה כהצעתי האמורה. זאת תוך אימוץ עמדת המאשימה לעניין החקירה הראשית, עת סבורני, כי קיומה בעוד יותר מחצי שנה אינו צפוי לפגוע בהכנת הנאשמים לשמיעת העדות.

18. באשר לרובד הבחינה הראשון יאמר, כי נחה דעתי שאכן יש מקום לגביית עדותו המוקדמת של צרפתי, אך זאת בשים לב לחוות הדעת הרפואיות עליהן סומכת המאשימה ידיה, ולחוות דעת הממונה. אבאר. עיון בכתב האישום מלמד, כי לצרפתי יוחסו - יחד עם נאשמים אחרים - שלל עבירות, אשר כעולה מכתב האישום בוצעו תוך קשר זה או אחר בין צרפתי לבין מי מהנאשמים. כך לדוגמא: הואשם צרפתי בלקיחת שוחד מהנאשם מס' 6, ואילו הנאשם מס' 6 הואשם במתן שוחד לצרפתי. דוגמא נוספת היא, כי צרפתי והנאשם מס' 1 הואשמו יחדיו במרמה והפרת אמונים, עת כתב האישום מגולל סיפור מעשה, בו ביצעו - תוך שיתוף פעולה ביניהם - את אותם מעשים, המקימים כנטען את העבירה המיוחסת להם. הדעת נותנת אפוא, ששמיעת עדות צרפתי חשובה לשם בירור אשמת הנאשמים מס' 1 ומס' 6. יוער, כי עסקין בדוגמאות בלבד, עת בכתב האישום פורטה מסכת אירועים המלמדת לכאורה על קשרים בין צרפתי ונאשמים נוספים, אשר דומה שעדותו חשובה אף לשם בירור אשמתם.

19. בכל הכבוד איני מקבל את הטענה, כי מכך שהמאשימה בחרה לצרף את צרפתי כנאשם בהליך דנן יש ללמוד שעדותו אינה חשובה. אכן הדעת נותנת, כי המאשימה הביאה בחשבון את האפשרות שצרפתי לא יעיד בהליך - בהיותו נאשם - וסברה, כי אף בהיעדר עדותו, די בראיות אותן היא מתעתדת להביא בפני בית המשפט כדי להרשיע את כלל הנאשמים במיוחס להם. אין בדברים אלו כדי לגרוע מחשיבות עדות צרפתי. קיומו של סיכוי סביר לכאורה להרשעה, לדעת המאשימה, על רקע ראיות שיש בידה להביא בשלב מסוים - הוא שלב הגשת כתב האישום - אינו גורע מחשיבות ראיה נוספת, אשר בידי המאשימה להביא לאחר הגשת כתב האישום, נוכח התפתחות עניינים זו או אחרת. וודאי שאין מקום לגרוע מאפשרות המאשימה לנסות לברר את האשמה באופן טוב יותר, תוך הבאת ראיות נוספות, אשר ההזדמנות להגישן נוצרה אך לאחר הגשת כתב האישום.

20. באשר לחשש, כי לא יהיה בידי צרפתי להעיד במהלך המשפט, סבורני, שקיים לכך יסוד סביר, אך אין מדובר בחשש מדי, אלא בחשש המוביל למסקנה שיש לקבוע מועד ברור לשמיעת העדות. אכן, ואף כעולה מכלל חוות הדעת הרפואיות שהוצגו לבית המשפט, דבר מחלתו של צרפתי ידוע מזה שנים. יחד עם זאת, כעולה מחוות הדעת שהוצגו לבית המשפט קודם לאישור הסדר הטיעון, קיים חשש ממשי, כי אם לא תוקדם שמיעת עדות צרפתי, לא ניתן יהיה לגבות את עדותו. עם זאת אחזור ואדגיש, כי חוות הדעת מהן עולה, כי יש מקום להקדים את גביית עדות צרפתי, אינן מלמדות שעסקינן בשכיב מרע, אשר מצבו מחייב שמיעת עדותו לאלתר. תמיכה במסקנה זו נמצאת בחוות דעת הממונה, אשר כאמור מצא את צרפתי כשיר לבצע עבודות שירות, במגבלות אלו ואחרות. עבודות שירות אותן עתיד ככל הנראה צרפתי לסיים לבצע בעוד למעלה מחצי שנה.

21. עוד יאמר בהקשר זה, שחוות הדעת בהן אוחזת המאשימה מלמדת על תוחלת חיים צפויה, מחמת החמרה אפשרית של מצב בריאותי, בעטיה של מחלת צרפתי. ודוק, החמרה אפשרית, אשר הדעת נותנת שתלווה באי אלו סימנים, אשר יאפשרו לבית המשפט - ככל שתתקבל פניה מאת המאשימה - לשוב ולשקול שמא יש להקדים עוד את מועד העדות.

22. בחינת הרובד השני מחייב הבהרת הקשרם של דברים, הוא מהות ההליך והיקף חומרי החקירה אותם על הנאשמים ללמוד, קודם שיהיה בידיהם לקיים חקירה נגדית מועילה. כעולה מדברי ב"כ נאשמים 15 - 16, אשר נתמכו בטענות באי כוח נאשמים נוספים, ולהם לא התנגדה המאשימה, אך עדויות צרפתי והנאשמים עמם עמד בקשר בעת חקירתם במשטרה אוחזות אלפי עמודים. בנסיבות אלו, עמדת ב"כ הנאשמים, כי יידרש להם פרק זמן משמעותי, העשוי להגיע אף לכדי שנה, בכדי ללמוד את חומר החקירה, להגיש בקשות אלו ואחרות בעניין זה, ולהתכונן לחקירת העדים, אינה משוללת יסוד.

23. הקשר הדברים מוביל אפוא לשתי מסקנות. האחת, הדעת נותנת שלא ניתן יהיה להתחיל בשמיעה סדירה של עדי התביעה בעת הקרובה, ואף במהלך החודשים הקרובים; האחרת, הנאשמים נדרשים לזמן מספיק, לשם הכנת מלאכת חקירתו הנגדית של צרפתי.

24. מפאת מצבו הרפואי של צרפתי, אשר כאמור אינו בבחינת שכיב מרע, אך יחד עם זאת מקים יסוד סביר להניח, שלא ניתן יהיה לשמוע את עדותו - אף כעדות ראשונה - עת תחל שמיעתם הסדירה של עדי התביעה, יש מקום להקדים את שמיעת עדותו. יחד עם זאת, אין דחיפות לשמוע את עדותו לאלתר, ובהחלט ניתן להקצות לנאשמים פרק זמן משמעותי לשם לימוד חומר החקירה, והכנת החקירה הנגדית.

25. אשר על כן הבקשה לגביית עדותו המוקדמת של צרפתי מתקבלת באופן בו עדותו תשמע, כדלקמן: במהלך חודש יולי 2023 בימים 9 - 13 תשמע העדות הראשית; ואילו חקירתו הנגדית תתקיים במהלך חודש ספטמבר 2023, בימים: 6-7, 11-14, 18-21, 26-28. כאשר ייתכן ובחלק מהימים האמורים לא תשמע העדות, לשם מתן שהות לבעלי הדין להתכונן להמשך ימי העדות. יחד עם זאת מובהר, כי על בעלי הדין להתכבד "ולשריין" ביומנם את כלל המועדים האמורים.

26. חזקה על המאשימה, כי תבחן מעת לעת את מצבו הבריאותי של צרפתי, וככל שיקום צורך להקדים את מועד עדותו, תפנה בבקשה מתאימה.

27. המזכירות תתכבד לזמן הקלטה לדיונים האמורים, על חשבון בית המשפט.

ניתנה היום, ל' חשוון תשפ"ג, 24 נובמבר 2022, בהעדר הצדדים.